

VARIOUS SHORT TALES — PART IV

NHỮNG CÂU CHUYỆN NGẮN — PHẦN IV

Story 45 · Garma C. C. Chang · Printed pages 530–533

The Cave at Lhaze — Hang động ở Lhaze

On another occasion Jetsun Milarepa went to Phuyagzha of Drin for alms. A patron said to him, “Near the temple called Lhaze there is a very delightful cave. If you would like to live there I will serve you, but I do not know whether the local she-devil will be friendly to you.”

Một lần khác, Tôn giả Milarepa đến Phuyagzha thuộc Drin để khất thực. Một thí chủ thưa: “Gần ngôi đền gọi là Lhaze có một hang động rất dễ chịu. Nếu Ngài muốn ở đó, con sẽ phụng sự Ngài, nhưng con không biết nữ quỷ địa phương có đối xử thân thiện với Ngài hay không.”

Milarepa asked, “What sort of a cave is it, and who is this devil?” The man replied, “The cave is very cozy and delightful but the trouble is, that she-devil will just gulp down whoever stays there. You may, if you think you can, stay in the cave and keep her company.”

Milarepa hỏi: “Hang ấy thế nào, và con quỷ ấy là ai?” Người kia đáp: “Hang rất ấm cúng, dễ chịu; nhưng rắc rối là nữ quỷ ấy sẽ nuốt chửng bất cứ ai ở đó. Nếu Ngài thấy mình có thể, Ngài cứ ở trong hang làm bạn với nó.”

Milarepa then went to the cave and remained there. At midnight a woman appeared and thundered in a threatening voice, “Who is staying in my home?” Milarepa paid no attention, but remained in a mood of compassion.

Milarepa liền đến hang và ở lại. Nửa đêm, một người đàn bà xuất hiện, cất giọng đe dọa như sấm: “Ai đang ở trong nhà ta?” Milarepa không để tâm, vẫn an trú trong lòng từ bi.

The she-devil then cried, “Damnation! It looks as if he intends to stay here for good!” So she called a great army of demons to throw rocks and hailstones at the Jetsun and conjured many fearful visions to frighten him. But they could not even scratch his skin because he was in Samadhi.

Nữ quỷ liền kêu lên: “Khốn thật! Xem ra ông ta định ở đây mãi!” Nó triệu tập một đạo quân quỷ dữ ném đá và mưa đá vào Tôn giả, đồng thời biến hiện nhiều cảnh tượng kinh hãi để dọa Ngài. Nhưng chúng không thể làm trầy da Ngài, bởi Ngài đang an trú trong tam-muội.

The demons then all cried, “We want to have our place and our beds for sleeping. Whatever reason may have brought you here, go away now, go back where you belong! If you do not go, we shall call many more armies to come here to drink your blood and eat your flesh!” But with great compassion the Jetsun sang in reply:

Bầy quỷ đồng thanh la lên: “Chúng ta muốn lấy lại chỗ ở và giường ngủ. Dù lý do nào đưa ông đến đây, hãy đi ngay, trở về nơi ông thuộc về! Nếu không đi, chúng ta sẽ gọi thêm nhiều đạo quân đến uống máu và ăn thịt ông!” Nhưng với lòng đại bi, Tôn giả đáp lại bằng bài ca:

Milarepa’s Song to the Demons — Thiên ca gửi các loài quỷ

Listen carefully, you demon army,
You malignant and vicious Hungry Ghosts,
Do you know that you are being
Punished by your own Karma,
That the greater the malignant thoughts
The greater the sufferings one undergoes?

Hãy lắng nghe kỹ, hỡi đạo quân quỷ dữ,
Hỡi những ngạ quỷ hung ác, hiểm độc,
Các người có biết rằng mình đang
Chịu quả báo do nghiệp của chính mình,
Rằng ý nghĩ độc ác càng nhiều
Thì đau khổ phải chịu càng lớn?

Do you know that fortune
Will vanish with ill-will,
That the greater your greed,
The harder is your food to find?

Các người có biết phúc lành
Sẽ tiêu tan vì ác ý,
Và lòng tham càng lớn,
Thì càng khó tìm được thức ăn?

You are by pressing hunger
Deprived of opportunities,
Through too great love of moving
You have lost your home and beds.

Vì cơn đói bức bách,
Các người đánh mất những cơ hội;
Vì quá ham thích di chuyển,
Các người đã mất nhà cửa và chỗ ngủ.

Because you try too hard
You cannot finish what you do.
Because of your evil Karma
You can hardly accomplish anything.
Because you talk too much,
Your foes you cannot conquer.

Vì quá gắng sức,
Các người không thể hoàn tất việc mình làm.
Vì ác nghiệp của mình,
Các người khó thành tựu được điều gì.
Vì nói quá nhiều,
Các người không thể chiến thắng kẻ thù.

The malicious visions that you conjured
Are to me most welcome and amusing.
To your sordid, delusive sorcery
I, the Yogi, have much to say.

Những huyền cảnh độc ác các người biến hiện
Đối với ta thật đáng đón nhận và thú vị.
Trước những tà thuật nhơ bẩn, mê hoặc của các người,
Ta, một hành giả du-già, còn nhiều điều để nói.

You should beseech me with compliments
If you would have back your home and beds.
If you have any argument to make
Consult together and present it.

Nếu muốn lấy lại nhà cửa và chỗ ngủ,
Các người nên dùng lời tôn kính mà thỉnh cầu ta.
Nếu có điều gì muốn tranh luận,
Hãy cùng bàn bạc rồi trình bày.

This is the stumbling place of many yogis;
I now come here solely to discipline you!
This is where I and you foregather.

But I am the one whose wishes are fulfilled.
You ghosts assembled here,
Depart not, but remain
And call your friends to join you!

Đây là nơi nhiều hành giả du-già vấp ngã;
Nay ta đến đây chỉ để điều phục các người!
Đây là nơi ta và các người gặp nhau.
Nhưng ta là người có những nguyện ước đã thành tựu.
Hỡi những quỷ thần tụ họp tại đây,
Đừng đi, hãy ở lại
Và gọi cả bạn bè các người đến!

The she-devil, leader of the specters, then said to Milarepa, “Because you wear the armor of Void-Compassion, you cannot be harmed in any way that we have tried!”
Saying this, she and all the demons prostrated themselves before the Jetsun, offering him their lives and hearts, together with a solemn pledge [to reform].
Milarepa then preached the truth of Karma and the law of virtue to them.

Nữ quỷ đứng đầu các bóng ma nói với Milarepa: “Vì Ngài khoác áo giáp Tánh Không-Từ Bi, mọi cách chúng tôi thử đều không thể làm hại Ngài!” Nói rồi, nó cùng tất cả loài quỷ đánh lễ Tôn giả, dâng cả mạng sống lẫn tấm lòng và phát lời nguyện trang nghiêm [sẽ sửa đổi]. Milarepa bèn giảng cho chúng chân lý về nghiệp và quy luật của thiện hạnh.

The Cave Transformed — Hang động được chuyển hóa

Upon the Jetsun’s return, the patron asked him, “Was the she-demon subdued?”
Milarepa replied, “Yes indeed; now please listen to my song”:

Khi Tôn giả trở về, thí chủ hỏi: “Nữ quỷ đã được điều phục chưa?” Milarepa đáp: “Đúng vậy; giờ hãy nghe bài ca của ta”:

In the Lhaze Temple at Drin
I sat with this phantom body,
Crossed-legged, absorbed in Non-dual Dhyana.
Without Distraction I contemplated on the truth of non-being,
Converting the vicious she-devil to Bodhi.

Trong ngôi đền Lhaze tại Drin,
Ta ngồi với thân huyền hóa này,

Kiết già, an nhập thiền định bất nhị.
Không tán loạn, ta quán chiếu chân lý vô tự tính,
Chuyển hóa nữ quỷ hung ác hướng đến Bồ-đề.

Renouncing malice, my disciple she became.
From now on, whoever meditates
Will meet no trouble there,
Whoever stays there will progress.

Từ bỏ ác tâm, nó trở thành đệ tử của ta.
Từ nay, ai thiền định ở đó
Sẽ không gặp trở ngại,
Ai ở lại đó sẽ tiến bộ.

That place has become an auspicious Cave of Goddesses;
The hostess there is now a lay-Buddhist—
One of my faithful followers,
A helpful friend to all.
Whoever stays there is assured
Of health, long life, and Accomplishment.

Nơi ấy nay thành Hang Chư Thiên Nữ cát tường;
Nữ chủ nhân ở đó nay là một Phật tử tại gia—
Một trong những người theo ta với lòng tin,
Một người bạn hữu ích cho tất cả.
Ai ở đó sẽ được bảo đảm
Sức khỏe, trường thọ và thành tựu.

Hearing this song, the patrons were all delighted. With sincere faith they served the Jetsun with great hospitality during his half-day sojourn there. A faithful shepherd [among them] besought Milarepa to give him some Buddhist teachings that would be helpful to his mind.

Nghe bài ca, các thí chủ đều vui mừng. Với lòng tin chân thành, họ tiếp đãi Tôn giả rất trọng hậu trong nửa ngày Ngài lưu lại. Một người chăn cừu có lòng tin [trong số họ] thỉnh Milarepa ban những lời dạy Phật pháp hữu ích cho tâm mình.

Advice to the Shepherd — Lời dạy người chăn cừu

Milarepa said, “It is easy for me to preach the Buddhist teachings, but it is difficult to find people who can really practice them.”

Milarepa nói: “Đối với ta, thuyết giảng giáo pháp của Đức Phật thì dễ, nhưng tìm được người thật sự thực hành lại khó.”

Though grief in the Ocean of Samsara
Is preached, and its renunciation urged,
Few people are really convinced
And renounce it with determination.

Dù nỗi khổ trong biển luân hồi
Đã được giảng và việc xuất ly được khuyên dạy,
Ít người thật sự tin sâu
Và quyết tâm từ bỏ nó.

Though knowing life will ever turn to death,
Few feel uneasy or think that it will end.
Though their life is blessed with good prospects,
Few can practice abstention for a day.

Dù biết đời sống cuối cùng sẽ đi đến cái chết,
Ít người thấy bất an hay nghĩ rằng nó sẽ kết thúc.
Dù cuộc đời được hưởng những hoàn cảnh thuận lợi,
Ít người có thể thực hành tiết chế dù chỉ một ngày.

Though the bliss of Liberation is expounded
And Samsara's pains are stressed,
Few can really enter the Dharma Gate.

Dù niềm an lạc giải thoát đã được giảng giải
Và khổ đau luân hồi được nhấn mạnh,
Ít người thật sự bước vào cửa Pháp.

Though the profound Pith-Instructions
Of the Whispered Lineage are given without stint, few
Without fail can practice them.

Dù những chỉ dạy cốt tủy thâm sâu
Của truyền thừa Khẩu truyền được trao truyền không dè sẻn,
Ít người có thể thực hành chúng một cách kiên trì.

Though the teaching of Mahamudra is expounded
And the Pointing-out demonstration exercised,
Few can really understand the Essence of Mind.

Dù giáo pháp Đại Thủ Ấn được giảng giải
Và pháp chỉ thẳng được thực hiện,
Ít người thật sự hiểu được Tinh túy của Tâm.

To the hermit's life and Guru's wish
One may always aspire, but few
Can put them into practice.

Người ta có thể luôn hướng vọng đời sống ẩn tu
Và tâm nguyện của Đạo sư, nhưng ít người
Có thể đem chúng vào thực hành.

The profound Skillful Path of Naropa
May be shown without concealment,
But those who can really follow it
Are very, very few. My dear lad,
You should follow in my footsteps
If in this life you want to do
Something that is worthwhile.

Con đường Phương tiện thiện xảo thâm sâu của Naropa
Có thể được chỉ dạy không che giấu,
Nhưng người thật sự có thể theo được
Thì vô cùng hiếm. Hỡi chàng trai thân mến,
Con nên theo bước chân ta
Nếu trong đời này con muốn làm
Một điều thật sự có ý nghĩa.

His faith toward Milarepa firmly established, the shepherd followed him as a servant and was initiated with the Pith-Instructions. After meditating for some time, he eventually became a yogi with good Realizations.

Lòng tin đối với Milarepa đã vững chắc, người chăn cừu đi theo phụng sự Ngài và được truyền những chỉ dạy cốt tủy. Sau một thời gian thiền định, cuối cùng anh trở thành một hành giả du-già có chứng ngộ tốt.

Source: Garma C. C. Chang (trans.), The Hundred Thousand Songs of Milarepa, Story 45, "Various Short Tales," printed pp. 530-533. English text follows the source, with obvious scanning errors normalized. Vietnamese translation prepared for this bilingual edition. Story continues in Part V.